

عثمانى مملكتى ئىچون ۱۲ غروش
روسىيە وىچىستان ئىچون ۲ رويلا
باشقى مملكتلر ئىچون ۵ فراقت

صايبى ۱۰ پارىيە

خُلَق دَوغرو

هفتە دەر، تۈرك يوردى، ئىزىن مېقارېر

۲۳ مايس، ۱۳۲۹
مىربىرى : جلال ساھر
اداره خانە :
استانبولده نور عثمانىيە جادە سنده
۴۰ نومورلى « تۈرك يوردى »

« خُلَق دَوغرو »

نك دائىمى يازمىلىرى

خانە ادىب خانم ، آقا كوندوز ، آق چورە اوغلى يوسف
احمد آغايف ، توفيق نورالدين ، جلال ساھر ، حسين زاده
على ، حمدالله صبغى ، عاقل مختار ، عبدالقياض توفيق ، على
جانب ، على علوى - غالب بختيار ، كاظم ناي ، كوبرى زاده
محمد فؤاد ، كوك آف ، محمد امين ، محمد على توفيق ، محمدوح
شوكت بكار .

حيات يولنده

« تۈرك كوشى » نە
بوچە تا كريم ! ئىچون نى ايچلى ياراتك ؟
ياخود نەدن فايغىسىزلر ايچنە آندك ؟
دردم يوقىكن ئىچون بكا درمان آراتك ؟
بن دردى كوسترديكك درمانده بولدم .
ويردك بكا طلسملى بر سر قوطوسى ،
آچدم ، اودم خيلىك قاچدى اويقوسى ؛
باشقىلاشدى بىلىكمك بوتون طويغوسى
آيلىنجه كندىمى بر غيرانده بولدم .

فيسلداك قولانغە درىندن درين
چوق نكتلر ؛ آكلامادى عقلم هيچ برين ،
روحدمى ، سجادىمى ، نرەدەر ىرك ؟
نە زمينده سنى ، نەدە زمانده بولدم .

ۋارلق نەدر ؟ سورقمىزىن ياشانمازمىدى ؟
بو سىرنگى فاش ايتىمىدك روح قايتمازمىدى ؟
كوكل اوپور اولسىيىدى هيچ اويايتمازمىدى ؟
كوزلىمى بر طاغىلماز دومانده بولدم .

يىلدىزلرە باقتم ، سندن خىر كورمدم ؛
سنى آراز ايكن يىلسەك نەلر كورمدم ؛
ىرى قات قات سوزدم ، سندن اثر كورمدم ؛
بر وجدانده سنى ، برده قرأندە بولدم .
حقيقتك يوزندەكى سياه دوواغى
آچەمدم ، طوتەمدم قاچان آراغى ،
تسليملىككە ، فراغتە كوردم فراغى ؛
امان طلب ايدوب اونى ايمانده بولدم .

حيات يولى اوچوردوملى : طانغلى ، قايلاق ؛
ارادەدە غىزمىزلىق ، كوجده يايلاق ؛
وجدانده نە قوت وار ؛ دىركن مايلاق ،
بو قوتى جانده دكل ، جانانده بولدم .
جانان كىم ؟ اوپر كوزلرە كورونغىز ىرى ،
بر آى دركە كوكالمرده بارلاز ايزلرى ؛
كوك يوزندە آراز ايكن بن اودلبرى
اونى كوككە دك ، برده : تورانده بولدم .

كوك آف

گرچك دين

۱

صوك زمانلرده كوزديگىز ، كچىردىگىز بلالر ،
چكدىگىز آجىلر جانىزى ياقىور ، يورەگىزى كىرىيور .
بولبالر ، بو آجىلر اوزرمىزە اوقادار چوق يوكاندىكە
نەدوشونە جگىمىز ، نەسولىيە جگىمىز شاشىردق . اونەدن
برىدن بر طاقم سىسلر يوكسەليور ؛ بزە « ايشە دىغىزى

اونوتدق، دینسز لکړه باشلاقده، اونک ایچون بوخاله دوشدک. « دیوزلر. دینی کیم اونوتدی؛ دینسز لکړه کیم باشلادی؛ بن اوپله ظن ایدیورم که ایچمزده دینی اونوتالمر، دینسز لکړه باشلایانلر پک آزدرد. خلقمزک الک چوغی، اصنافر، کویلولرمز دینلرنی اونوتادیلر. یالکیز نه وار؛ هرکس « الحمدله مسلمانیم. » دیوزر، اما مسلمانلغک نه اولدیفنی بیلمیور. مسلمانلغک براسمی، دینک بر شملکی قالمش. ایچمزده دینی بوتون مسلمان قانچ دانه وار؛ طونه بویلرنی آلدقن صوگرا تاویانه قایلرینه قدر گیدن بابالریمز دینی بوتون مسلمانلردی. اونلر، چالشانلره اللهک یاردیم ایتدیگنه اینانیرلردی؛ اوپله یالانچی مسلمان دگیدیلر.

اوت، « دینلیز » دیوزر، فقط دینک نه اولدیفنی بیلمیور. بزه اوگره تنده یوق. جامعلرده وعظ ویردن قوجه صاریقلى هوجا افندیلرک چوغی بزه آکللامادیفمز بریدلده برچوق شیر سوبلرلر.

اوروجلای اوروجلای جامعلرده ساعترارچه وعظ دینکله رزده یوزده بریمز سویله ن سوزلری آکللاماز؛ جامعدن چیققدن صوگرا افسارلغیزی دوشونورز، تراویحن صوگرا قهوه لره دولارز، یادی قودی ایله، یا طاولا اسقامیل ایله سخوره قدر وقت گچیریز. بزه بری گوبده « بوگون واعظ نه سویله دی؛ » دیه سورسه، « والله چوق گوزل شیر سویله دی، جتندن جهنسدن سوز آجدی اما، پک آئی آکلایامادیم. چوق ددین عالمده اونک ایچون غالب. » جوانی ویریز. اشته بویه قیلدیغمز نماز تقلید، طوتدیغمز اوروج تقلید، قلمزده کی ایمانده تقلید اولور. یا هوجا آکلشیلایق کپی سویله مز، قارشیسنده کیلرک کیم اولدیغی دوشونمز؛ یا خود نه سویله دیگنی کندیسیده بیلمز، بر طاقیم حکایلر آکلایم.

دین تقلید دگیدر؛ انسانک تا یوره گنک ایچنده غایت قاوی بر ایمان اولمالیدر؛ یالکیز آخرت ایچون دگیل، دنیا ایچونده چالیشمق لازم اولدیفنی بیلمیلیدر. ایمانمز مسلمانلر اولورمی؛ فقط بز ایمانک نه اولدیفنی اونوتدق؛ بر ایمان دنیایه یارامازسه، آخرته یارامی؛ پیغمبریمز، « دنیا آخرتک تارلاسیدر. » بویورمش. بوراده نه اکرسهک، اوراده اونی ییچه چکسین.

نماز قیلیمق، اوروج طومتق هر مسلمانده فرضدر؛ فقط مسلمانلر یالکیز بوقدرمیدریا؛ اگر مسلمانلر « الحمدله مسلمانیم » دیمکله، آبدست آلوب نماز قیلماق، رمضانده اوروج طومتق له اولسه ایدی، اوندن قولای برشی اوله مازدی. نمازک، اوروجک یالکیز آخرت ایچون دگیل، دنیا ایچون لزومی وقایداسی وار. حالبوکه کویلرک هوجالری، اماملری بونی بیلمزلر. اونلر، باصمه قالیب اوگره ندکلرنی بیله چوجوقلره، کویلولره آدام عقلای اوگره مزملر.

برگون روم ایلیده بر محله مکنتی گزییوردیم؛ چوجو غمک برینه علم حالدن صوردم؛ « ایمان ندر، اوغولم؛ » چوجوق همان جواب ویردی؛ « ایکی در، اقدیم؛ ایمان اجالی، ایمان تفصیلی. ایمان اجالی؛ دیل ایله اقرار و قلب ایله تصدیق - اشد ان لا اله الا الله و اشد ان محمد آ عبده و رسوله - ایمان تفصیلی؛ امنت بالله و ملتکته » چوجوق بونی بلبل کپی شاقیهرق آزدردن سویله دیکه هوجا کیفله تیوردی. چوجو غه سویله کلرندن نه آکلادیغنی صوردم؛ دوردی. برشی آکللامشکه جواب ویرسین.

« سن مسلمانمیسین؟ » دیدم؛ « مسلمانیم الحمد لله »

یاراسین. دنیا به یارامایان بر ایمان، آخرت به یاراماز. بونی بیلیملی یز، پوره گمزی تمیزمه لی، ملتداشلیرمزی سومی، قازانجیمری آرتیرمالی، دشمنلرمزدن دهازننگین، دهاقوتلی اولمالی یز. «دیل ایله اقرار، قلب ایله تصدیق» نام بر ایمان دیکلدر؛ سوزمزه، ایشمزه، هر شیمزه ایمان یز گورونمه لیدر.

راقی حرامدر، بوکا ایناندق؛ فقط راقی ایچر سهک، ایناندیغمز نه به یارادی؛ اینانق بر سوز اولدی؛ سوز ایسه بارا ایتمز، ایش ایستر.

اللهک وارلغه ایناندق؛ فقط اونک یایمه دیدکارینی یابارسق، ایمانی یز، دیه بیلیرمی یز؟ اللهک ارلری طومتله، یایمه دیدیکلرینی یایماقله ایمان یز صاغلام اولور. حالبوکه اللهک یاب ویا یایمه دیه بو یوردینی شیلر، هم دنیا به کندیتمزه، آنامزه، بابامزه، قاریمزه، قارداشمزه، چوچوغمزه، آرقاداشمزه، اوستهمزه، چیرانمزه، بوتون بزم گیبی انسانلره یارابان ویا یارامایان شیلردر، همده بزی آخرتده عذابن قورتارمغه ویا جهنمه یوللامغه سبب اولان شیلردر. اوله ایسه ایمان، بالکیز آخرت ایچون دگیل، دنیا ایچون ده لازم، فیدالی، منفعتلی در.

مرعشی اوغلی

بابا اوگودی

— ۵ —

بوندن اولکی اوگودلرمده گوزل یوردلرمزی پادشاه بابامزک اوزده دهرلرینک ناصل آلدق لری، تمیز قانلرله اسکی اهالی بی آشیلا یوب عثمانی ملتی ناصل میدانه گتیردیکلرینی، دامارلرمزی دولدران اوتیز قاینسار قانلرله هر طرفه صالدروب دنیایی روزکار گیبی دار گورمهک باشلادیغمزی تعریف ایستدم. سوگزالری سونگو مرنک نندن دوشدیگی، شمعدیکی فقیرلک، تابللک نندن گلدیگی، فرننگینک، ورمک صاغلام یوردلرمزه ناصل صوقولدیغی، روزکار خویلی اولمقدسه

ایمانک آخرت اولدینی قدر، دنیا به فیداسی دوقونمالی. انسان بر شیه ایمان ایتمدی، او بالکیز سوزنده ویا قلبنده قالمای؛ کندی ایستنده، کوجنده، اوند چولوخی چوچوغله، سواقده باشقه آدم لره، حکومتله، هر شیه اولان ایشلرنده ایمانی گورونمه لی. ایمانده حقائقه برابر منفعتده آرتیر. ایمان اخلاقه باشیدر. انسانک اوزون توتلی، اُلک صیقیتلی، اُلک اومودسز زانلرنده امدادینه یتشه ایمانیدر، اونی قسوت چوقورینه دوشمکدن قورتاران ایمانیدر؛ اوکا چالیشق، باشاق ایچون قوت ورنه ایمانیدر. ایمان دوعرو و تمیز اولورسه، انسان نه اوزولور، نه چالیشمقدن بورولور. او بر طاتی آتش گیبی انسانک ایچی ایصیدر، گوگله فراحق ویریر. ایمانی بوتون بر مسلمان، دینداش لری، ملتداش لری سوده، اولره یاردم ایدر، اولر ایچون دائما ایلک ایستر وایلک یاپار. بوندن ده قازیشق لری بر ایلک چیقار. بویه ایمانی انسانلرک یایدینی ملت، دیاده چالیشیر، ناموسله قازانیر، زنگین اولور، قوتله نیر، دشمنن قورقور، هجومدن بیلماز، سوگرا آخرتدن اومودسز لانماز.

الله بزه عقل ویرمش، فکر ویرمش؛ دیمک که دوشونمه منی، آکلامامنی ایسته مش. انسان دوشونه دوشونه آکلار، دوشونه دوشونه سوده. دوشونه آکلا به صاغلام بر ایمان صاحبی اولاییلیر.

بزه کیسه برشی ایتمدی، بزه نه ایتمکسه کندیمز ایتمک؛ کندی قویومنی کندیمز قازدق. چونکه ایمانی یا برسوس گیبی، یا بر سپر گیبی قولاندق. بویه ایدورمه بر ایمانک اخلاقزه فیداسی اولمادی. شیمدی ایمان خسته بی اولدق. ایمان تاخامر صار صیلدی، چورودی. اوزک ایچون بزه چورودک. ایمان سوس دیکلدر، ایمان سپر دیکلدر. ایمان، دنیایی و آخرتی قازانان بر قیدیچدر. بزرگور بر قیلیچ قوللانیوروز.

شیمدی آرتیق کرچک بر ایمان صاحبی اولمالی یز. الله، پیغمبره اینانما من، هم آخرتمزه، هم دنیامزه